

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő	Kiadó lapfőigazgató:	== Egy példány ára 4 fillér. ==
Évi: Negyedévre	3 korona	Rudnyánszky Gyula.	Gászló József.	== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Évi: Félévre	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Évi: Negyedévre	5 "			
Évi: Hónapra	20 "			

ROSTA.

A közoktatásügy minisztere feljuttotta elődjének egy rendeletét a magyar füstölő irodalomról és ifjúsági népkönyvtárak felállításáról.

Nagyon helyes. A fiatal nemzedék irodalmi műveltsége nagyon hiányos és jórészt nemzetietlen. Az ifjúság irodalmat tehát oly irányban kell fejleszteni, hogy az ne táplálkozzék idegen elbeszélések, külföldi képek, rémet, francia és angol szellem emléjén, hanem legyen első sorban magyar. A miniszter jó érzéssel, hazafias tapintattal meg is jelölte ebben az irányban: mi hiányzik, mire van szükség.

De a mikor ezt az intézkedést örvendve köszöntjük, lehetetlen a felnőttek irodalmi műveltségét elhallgatnunk. Magyarországon alig van nemzeti irodalmi műveltség. Nálunk még mindig az a silány jelszó, hogy legjobb esetben — *pártoljuk* a magyar irodalmat. Mert a magyar léleknek nem levegője, élettő eleme, lelki szükséglete a nemzeti irodalom. Itt még az a felfogás uralkodik, hogy a ki magyar könyvet vesz: jót cselekszik az íróval, szóval *pártolja* a szegény kasza-kapakerülő.

Akkor lesz pedig Magyarország igazán erős és hatalmas, ha a magyar nemzet irodalmi műveltsége révén minden magyarnak vérebe edződik az a tudat, hogy az író *jót cselekszik*, mikor alkotásával *megajándékozza* a nemzetet.

Nem boldog a magyar! — ismeretes szállóige. Nem vitatom, mennyi ebben az igazság. De az bizonyos, hogy egy boldog ember mégis van most a hazában.

A hivatalos lap közli ugyanis, hogy egy urat, aki iskolát végzett és eddig mint *napidíjas irnok* tengődött, most ugyanahhoz a hivatalhoz — *hivatal-szolgárává* nevezték ki.

Talán kitüntetéssel tette le az érettségit, tehetsége kiváló, munkacseje nagy, álmái is voltak, hogy műveltségét, szellemi munkáját értékesíthesse. Most hát igazán boldog lehet: nem proletár többé, megkapta a hivatali szolgálati állást! . . .

Tisza István gróf rendszeresen magyarosítja a hadsereget. A magyar levelezés, a kaszárnyák magyar felirata a legújabb katonai intézkedés. A hadügyi kormány tegnap is távirati utasítást küldött Fiuméba, hogy az ottani tengerészeti akadémia épületére haladéktalanul alkalmazzon magyar felirást.

A temesvári hadtesparancsnok is megkapta már ezt a kormányrendeletet. Csodálatos, hogy — *Debrecenben* még sines eredménye. Pedig most gyakorlatra vonultak ki a debreceni katonák és különben is így ősz elején szokás a kaszárnyákat felszűrni, takarítani, *tisztogatni*. Miért nem ragyog hát a magyar felírás? Avagy talán Debrecenben — a 48-as polgármester alatt — annyira *makacsosá dagadt az ellenzéki szellem*, hogy még a katonai hatóság is késlekedik, mihelyt — *kormányrendelet* végrehajtásáról van szó?

Debrecenben egyébaránt ősi szokás: dicséretes határozatokat hozni és azokat aztán — *irattárba* tenni.

Ha valakinek eszébe jutna a mai városi közigazgatásunkat tanulmányozni, meggyőződhetnék, hogy az *mintaszerű*. Csak az — *irattárban* kellene kutatnia!

Ez a közigazgatás eszményi egyszerűsítése. Üdvös, remek, közérdekű, hazafias határozatokat hozunk, melyek hatásától boldog meglepedés mámorába szédül az egész város. Aztán *consummatus est*. Eltakarítjuk a diadal nyomait; gyorsan beraktározzuk a szép határozatokat az — *elintézett ügyek* közé.

Félmillió gyilkos.

— szept. 3.

Távol keleten a világ legvéresebb színjátéka folyik. Félmilliónál több orosz és japán katona néz ott farkasszemet. Mind gyilkos fegyverrel a kezében és ezer ágyu bűnből és okádja az irtóztató halált. Félmillió ember gyilkos szándékkal tör egymásra. A vér szagától, a gyűlölet kénköves lángjától, az elkeseredés őrzöngésétől ittas már mind a félmillió.

És ugyan miért? Ismerik egymást? Látták valaha egymást? Eléittek egymás kenyerét? Elrabolták egymás gyermekeit? Elszerették egymás feleségét?

A sárga faj, a kis japán, mely a művelődés ezermértőldes csoda csizmájában halad előre és az elnyomott, rabszolga orosz faj, melyet emberi jogaitól megfosztva tart szíjon az embertelenség: mit akar egymástól?

Semmit.

De azért csak ömlik. a vér, folyamokká árad. Százezernél több már a háboru halottja. És szemben áll a világ legnagyobb ellenséges hada félmillió gyilkos, aki parancsra jelszóra mind ölni kész.

A cár pedig, az atyuska, a minden oroszok cárja csecesemő fiának bölesője mellett mosolyog, ájtatos-

ZADOR LAJOS női ruha készitési műtermében elsőrendű gyakorlott varrónok felvétetnek

TOLNAI DANIEL Debrecen piac-utca 49 szám
o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.
Legjobb minőség.

Olcsó árak.

kodik és boldog békeességben áldja a Mindenhatót, hogy fia, utódja, örököse született, a ki majd folytatja az ő művét: ha kell, akár egy millió gyilkost állít sorba, hogy legázoljon minden emberi jogot és isteni törvényt.

És mit csinál vajjon a mikádó? No lám, a mikádó! A másik fél ura, mozgató ereje! Ki tudja, hogy hol van, honnan intézi milliók sorsát a mikádó? Hiszen még azt sem tudja senki, hogy ki a japán hadak igazi fővezére. Hát a mikádóról hogyan tudhatna valami bizonyosat földi halandó?

Csak annyit tudunk bizonyosan, hogy ott a mandzsu kopárságon van most a világ legszörnyűbb mézárskéje. De már azt ki sejtheti közülünk, hogy a fiának bölesője mellett apai gyönyör mámorába ringatott fehér cár avagy a jupiteri felhők homályában villámló rejtelmes mikádó, míg az irtóztató vérengzés tart, mondogatja-e magában Hamlettel, hogy — egy csigahéjban ellaknék, csak ne volnának rossz álmai.

Ellenben igenis rossz álmai lehetnek a világ sok, sok millió nyomorultjának, aki a mai társadalmi renddel, a hatalom tulkapásával, az erőszak törvényeinek önző egyoldalúságával elégedetlen.

Félmillió gyilkos néz farkasszemet messze, Kelet Ázsiában. De míg ez a vérlázító emberirtás történik a boldog fehér cár és a rejtelmes mikádó nevében: a világ legkisebb zugolyában is rohamosan növekedik ama zugoldó, elégedetlen milliók száma, akik a mai társadalmi rend vad igazságtalanságaival szemben tehetetlenül apostoli álmokért hull

latják véres verejtéküket: a boldogabb jövő felépítésén. előkészítésén munkálkodnak.

A világrend felforgatói, az erőszakos, lázongó elmék gyámoltalanul meglapulnak a szabadalmazott gyilkolás iszonyatos színjátékának látára.

De a világrend áldásos ujjátereptésének apostolai, az emberiség jövő életének önfeláldozó előkészítői ama véres látvány hatása alatt számban és erőben megnövekednek valamint a megáradt folyamok, a tenger vizei. Az a hadsereg, mely a jövőnek áldozza, szenteli életét, eszméit, nyomoruságát, könnyel sózott kenyerét, — a társadalmi rend böles, természetes, emberi jogok alapján való átalakításának apostoli hadserege annyi millió lélekkel szaporodik, ahány lelket az a félmillió gyilkos megfoszt földi köntösétől.

A jó és a rossz tehát egyszerre születik.

Félmillió gyilkost uszit egymásra két ádáz hatalom. De a zsarnoki önzés vérmezején az emberiség boldogabb, békés jövődjének áldott arany kalásza, ezerjő füve terem.

Divéki.

— szeptember 2.

— A magyar nyelv a külügyi képviselőkben. Debrecen szabad kir. város közönsége feliratot intézett a képviselőházhoz a magyar nyelv és jelvények jogainak a külképviseletben való érvényesítése tárgyában, melyet pártolás végett megküldött Pozsony szabad királyi város törvényhatósági bizottságának is. A tanács a felirat pártoló felterjesztését fogja indítványozni.

A nemzetközi szövetkezeti kongresszus.

Budapest, szept. 2.

A jövő hét első napján kezdődik meg Budapesten a nemzetközi szövetkezeti szövetség négy napra tervezett VI. kongresszusa. A szövetkezés eszméjének legkiválóbb képviselői a világ minden részéből a magyar fővárosba sereglenek össze, amely hagyományos vendégszeretettel és szíves fogadással fogadja az előkelő külföldi vendégeket. Büszkek is lehetünk a vendégeinkre, mert hazájuk legjobbjai egytől-egyig, akik önzetlen munkálkodásukkal nagy érdemeket szereztek a kisember, kisgazda és kisiparos sorsának javítása körül. De nemcsak büszkek lehetünk vendégeinkre, hanem tanulhatunk is tőlük, hogy a szövetkezés áldásos és nemes eszméjét megtisztítsuk a nálunk itt is ott is hozzátapadó visszaélésektől.

A magyar fővárost nagy megtisztetés érte azzal, hogy a két esztendővel ezelőtt Manchesterben megtartott nemzetközi szövetkezeti kongresszus elhatározta, hogy a legközelebbi kongresszust Budapesten tartják meg. Az eddig megtartott kongresszusok kivétel nélkül Nyugat-Európában folytak le az első közép-európai város, a melyet ez a kitüntetés ért: Budapest. A nemzetközi szövetkezeti szövetség 1895-ben alakult meg az első kongresszusát ugyanabban az esztendőben a szövetkezés klasszikus hazájának, Angliának fővárosában Londonban tartotta. Ezt követte 1898-ban a párizsi nemzetközi kongresszus, majd egy évvel később a delft-i. A negyedik kongresszust újra Párisban tartották meg, a világiállítás esztendejében 1900-ban. Végül a legutolsó nemzetközi szövetkezeti kongresszus az angliai szövetkezetek középponti városában Manchesterben folyt le.

A budapesti kongresszus sok tekintetben lesz érdekes és figyelemre méltó. Első napján, hétfőn a nemzetközi bizottság tart gyűlést a külföldi vendégek megtekintik a főváros nevezetességeit és a főváros nagyobb szövetkezeti telepeit, a minők az asztalosok, kocsigyártók és a

Ejjeli szálláson.

Rendőri portyázás.

Irta: Gara Zoltán.

A posvány egy darab élet. E kirívó mondást azok tették szállóigévé, kik a piszoktól akarták a társadalmat megtisztítani, s a tisztogatás emberfeletti munkájában csirázó életet fedeztek fel a piszokban, mely a legrutabb nyomor pelyhes melegágya.

És ki jogosult az életet kioltani?..

* * *

Nyomorult viskó előtt állunk meg. Becsengetünk. A pörére vetkőzött tétova tekintetű szállásadó úgy nyit ajtót, mintha még most is aludnék. Szűk sikátoron keresztül egy szobába jutunk. Azért nevezem szobának, mert nem engedi jóérzésem, hogy azt a vackot, hol tizenkét alvó ember összezsugorodva fekszik — akolnak mondjam. Egy füstölő konyhalámpa veti a piszoktól homályos üvegen keresztül fényét a társadalom árvaára.

Milyen jó is ez a piszok! Mindenkit keblére ölel, ki nem veti meg őt.

* * *

Egyet felrúznak. Nyugodtan nyitja ki álmos szemét s rögtön tisztában van a helyzettel. Szó nélkül felül a földön, feje alól kiveszi irományait. A siri világitásnál és a fojtó büzben nehezen tudjuk kibetűzni. Katonakönyv. Kétkedve tesszük félre. Ezt lelhetette is. A másik iromány már megnyugtatóbb és teljes felvilágosítást nyújt.

Hatósági bizonyítvány arról, hogy legutóbb rászabott börtönbüntetését kitöltötte.

Rendben van.

* * *

A másik lyukban még többen vannak. Két nő is van köztük. Az egyik 14, a másik 16 esztendő. A nyomor korán megfiatalította s megvénytette őket. Csapán aludni tértek be.

— Hová való vagy?

— Nem tudom.

— Szüleid vannak?

— Nem tudom.

— Miből élsz?

— Mindig kapok valamit.

— Koldulsz?

— Nem.

— Hát akkor miből élsz?

Mély esend. A leány lebámul a földre. Lehet, hogy a tizenégy hosszú esztendő mult el újra szeme előtt minden durvaságával, mert végig fut rajta az undor. Majd suttogva mondja:

— Magamból.

* * *

Amott egy műveltebbnek tetsző ember fekszik. Meglátszik az arcán, hogy rosszul esett neki a durva megháborítás. — Tisztán és értelmesen felel.

— Honnan jött?

— Erdélyből.

— Minek?

— Tanu vagyok egy birtokperben.

— Mutassa az idézést!

Előveszi, megmutatja. Mig elolvásni igyekszünk, beszél.

szabók szövetkezeteinek csarnokai. Ugyane napon nyílik meg a szövetkezeti kiállítás is az Iparművészeti múzeumban. Kedden lesz a kongresszus ünnepies megnyitása, majd utána Wolff Henri-nek a nemzetközi szövetkezeti szövetség elnökének előadása a szövetkezeti hitelről és centralizálásáról, amelyet méltán nagy érdeklődéssel várnak a szövetkezők körében.

Legérdekesebb tárgya a kongresszusnak Rocquiny grófnak, a francia szövetkezők vezető emberének felolvasása lesz arról a kérdéssel kötelessége-e az államnak a szövetkezeti eszmét támogatni és ha igen mily mértékben. Az angol szövetkezők, a *Self help* (önsegély) lelkes hívei tudvalevően ellene vannak minden állami támogatásnak, míg a kontinensen mindenütt a szövetkezeti eszme nagyobb mértékű állami támogatásával találkozunk.

Ezért nagyobb eszmecsere is várható e kérdésnél és ez az eszmecsere Rocquiny grófnak nagyérdekű, a kérdés minden oldalát alaposan megvilágító tanulmányával együtt bizonyára nagy mértékben fog hozzájárulni a kérdés tisztázásához.

A kongresszus negyedik napját Müller Haus dr.-nak a svájci szövetkezők szövetsége vezértitkárnak a fogyasztási szövetkezők szervezetről és működéséről szóló előadása, továbbá Duca M. a romániai Creditue Agricol ügyvezetőjének a szövetkezeti mozgalmát a keleti államokban ismertető felolvasása foglalta le. A kongresszus után a vendégek Belgrádba utaznak.

Röviden ez a programja a budapesti nemzetközi szövetkezeti kongresszusnak, de ezt a programot még kirándulások, látogatások és lakomák egészítik ki, mert a rendező bizottság mindent megtett, hogy előkelő külföldi vendégeink jól érezzék magukat nálunk. Szívesen üdvözöljük mi is a külföldi vendégeket, akik egy nemas eszme szolgálatában keresik fel Magyarországot fővárosát.

— Ne vessenek reám, urak, hogy ebbe a lebuja jöttem aludni. Nem tudom, kik itt a társaim, de a tisztának minden tiszta. Kevés a pénzem, és hozzá még amott az álmodat drágán adják. Itt husz krajcárért éppen annyit álmodom, amennyit ott. Hogy a környezetem milyen? . . . Hiszen álomban mindent mindent elfelejték . . .

Csend.

— Foglalkozása?

— Falusi tanító vagyok.

Egy utazó lánán összehúzódva becsott arcu fiu alszik. Hőfehér nyaka és finom kezei azt mutatják, hogy valaha valaki, tán egy édes anya ápolta.

Felköltöttük. Azt mondja tanuló. Most végezte a gimnáziumot. Ezt ugyan mindenki mondhatja. Igen együgyűen vélekedezik különben és nincs egy betű írása sem. Már pedig fő a rend. S különben is bevallja, hogy nem tanuló. Finom kezei és puha ujjai a gyakorlott rendőrbiztos szemének feltűnik. Talán rabolt is.

Az élő halottak.

— Szomorú kimutatás. —

— szept. 3.

Szomorubb kimutatás alig érkezett még Debrecenbe, mint amelyet tegnap küldött a belügyminisztérium. Az ország élhalottairól számol be ez a terjedelmes füzet. Közli a három új elmebajos látkepeit is, azután általános vonásokban emlékezik meg arról a kétségbeejtő jelenségről, hogy hazánkban egyre jobban szaporodik az élhalottak száma. Nemrég három új kórházat állítottak föl és most már ismét újabb kórház föllátása vált szükségessé.

A kimutatás szerint múlt év január hó elsején az állami kórházakban 5396 beteg állott gyógykezelés alatt s az év végén már 5927-re szaporodott a szerencsétlen betegek száma. Hogy mily rohamosan terjed az idegsorvasztó borzalmas betegség, kellőképpen a következő számok igazolják: 1895-ben 25,071 elmebeteg volt a magyarországi kórházakban míg 1901-ben már 34,852-re szaporodott föl a számuk. Megdöbbentő a legutóbbi népszámlálás eredménye, mely szerint az orvosok Magyarország területén 42,245 elmebeteg irtak össze. Hogy ennek a rohamos emelkedésnek az oka miben rejlik, arról eleget irtak, beszéltek. Kárhóztattva a modern élet idegölő izgalmaival. Azt hiszik azonban az orvosok, hogy az állam haszonhajtásának is része van a dologban, ami abból is következik, hogy az elmebajosok szaporodásának arányszáma föltűnő módon arányban áll a szeszfogyasztás folytonos növekedésével.

Ha összehasonlítjuk a többi államokkal ezt a szomorú kimutatást észrevehetjük, hogy az elmebetegek száma Magyarországon a legnagyobb. És Európában itt a legolesőbb a pálinka.

A elmebajosokat foglalkozás szerint is feltűnteti a miniszter kimutatása. A legtöbb a hivatalnoki osztályból kerül ki. A folytonos munka, a súlyos anyagi helyzettel való küzködés, az idegbontó egyformaság talán ennek az oka. A hivatalnokok után mindjárt a tanítók következnek.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Egyházmegyei közgyűlés. Az ez évi őszi egyházmegyei közgyűlés e hónap 8-án, délelőtt 9 órakor lesz az egyháztanácssteremben. Előző napon, 7-én délelőtt 9 órakor az egyházmegyei tanügyi bizottság ülésezik, délután 4 órakor pedig előértekezlet lesz.

Lelelkészésségi vizsgák. Az ev. ref. lelelkészésségi vizsgákat szeptember 14. és 15-én tartják meg a főiskola kis tanácsstermében. Jelentkezni egy nappal előbb kell. A vizsgáló bizottság tagjai: Széll Kálmán, Zsigmond Sándor, Doroghy Lajos, Dávidházy János, Benesik István és Görömbey Péter esperesek.

Theologus utazási ösztöndíj. A Nagy József ösztöndíj bizottság holnap délután 3 órakor tartandó ülésében dönti el, hogy melyik végzett theologus kapja meg az 1904—5. iskolaévre ezt a külföldi tanulmányútra szánt ösztöndíjat.

A közigazgatási vizsgálatok. A községi közigazgatási tanfolyamok idei évi vizsgálatainak eredményét most állították össze a belügyminisztériumban. A nyolc tanfolyamon — Budapesten, Debrecenben, Kassán, Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Nagybecskerekben, Pécsen, Szombathelyen — vizgára jelentkezett 269 hallgató, a kik közül kettőt nem bocsátottak vizgára; kizárólagos vizgázott 37, egyhangulag képesítették 125 és azötöbbséggel 65, pótvizgára utasítottak 40 hallgatót.

— Igazolja magát!
— De mivel? biztos ur, az isten áldja meg!

— Akármivel. Valami irománnyal.
— Nincs nálam semmi, biztos ur.
— Akkor a központra megyünk. Ott majd kiderül.

Szegény fiu! Nagyon meg van már szorítva. Szinte sir félelmében. Én Istenem! Hát ki gondol arra, hogy szüksége lehet irományokra. Könyörögve szól.

— Az Isten áldja meg biztos ur, sürgönyözzön haza.

— Hová?
— A bátyámhoz. Szüleim nem élnek.

— Sürgönyözzünk, de majd csak reggel. . .

Addig is jön velünk. Öltözzék.
— Az Isten szerelmére biztos ur! Ne vigyen el! — és keservesen kezd könnyezni.

A biztos szive is megesik rajta. — Már enyhébben szól.

— Van a városban valami ismerőse, aki igazolná?

A fiu hosszan gondolkozik.

— Van.

— Kicsoda?

— A rabbi. Rokonom is. Felkeressük a rabbit. Elmondjuk az esetet. A fiu az egész idő alatt sápadtan nézi a rabbit s reszkette várja a következőket.

A rabbi csendesen a fiuhoz megy, szeliden a szeméi közé néz s megsimitja arcát. És szól:

— Rád ismerek, fiam. Hogy van édes anyád? Itt maradsz nálam?

A fiu tétován néz, hol a biztosra, hol a rabbira.

— Jó éjt tisztelendő ur.

A kapu lassan bezárul. — Az utca csendes, csak lépteink kopogása hallik.

Az ég alja veresedik. Virrad. . .

A királyleány szerelme.

— A megszökött Lujza hercegnő. —
— szept. 3.

A világ megint szájára vette a belga király egyik leányának nevét, Nem első ízben és nem is őt egyedül a család közül,

Testvére *Stefánia*, a mi bolgogtalan véget ért trónörökös királyfiuk özvegye, a ki most *Lónyai Elemér* gróf felesége, egy időben szintén sokat szerepelt a világ nyelvén. Királyi felség volt és ő ezt a hideg, fényes címet szerelmes szíve sugallatára fölcserélte az egyszerű *boldog asszony* címmel.

A belga királyi családban a szerelem, a vér hatalmának egyáltalán nem csekély szerep jutott.

A királyi apáról is bőven zeng az ének és az ő szerelmi kalandja egy-két csiklandós történet megírására tömördek anyagot adnának.

Másik leánya, *Lujza*, akiről most szó van, — ha feltűnést keltő szökése révén végre boldoggá lehet, kétségtelesen megérdemli ezt a boldogságot, mert kegyetlen módon megszenvedett érte,

Férjéről. *Koburg Fülöp* hercegről különös dolgokat írtak és tárgyaltak az osztrák reichrathban. Annyi bizonyos, hogy ez a házasság boldogtalan volt. És a házaspár immár tizedik éve külön válva él.

Lujza királyi hercegnő ezelőtt kilenc esztendővel beleszeretett *Mattasich-Keglevich Géza* főhadnagyba. Szerelméért azzal lakolt, hogy szerelme tárgyát megfosztotték rangjától, becsületétől, börtönbe vetették s meggyalázták. Őt magát pedig a szerelmes királyleányt elmebajosnak nyilvánították és még a börtönnél is súlyosabb rabságba vetették az élő halottak, az örültek számára való eleven sirba.

Kilenc év óta őrzi szívében a boldogtalan királyleány hűséges szerelmét, melyért annyit szenvedett. Most végre megszabadult porkolábjaitól és legyőzve minden akadályt egyesült azzal a férfival, a kit szeret.

Lujza királyi hercegnő szökéséről a következő újabb részletekkel adunk hírt.

Hogyan történt a szökés?

A szökés minden részletét maga *Lujza* hercegnő határozta meg s a részleteket azután tudata *Mattasich*-csal. Valószínűleg a főgámpimas volt a közvetítő, a kivel a hercegnő többször társalgott magyar nyelven, míg környezete kérdészködéseire azt felelte, hogy csupán csárdást rendelt meg nálla. A nyomozás ebben az irányban újat kideríteni nem tudot.

Szerdán éjjel a hercegnő későn tért aludni s szokása szerint magára zárta az

ajtót. Megvárta, amíg mindenki elalszik. azután magára vette ékszereit, 5000 márka készpénzt, amelyet egy kis uti táskába a legszükségesebb fehérneműek közé tett, azután társalkodónője szobáján keresztül, a ki mélyen aludt, átmenve az udvarra ért. A portás aki saját bevallása szerint elaludt, nem vette észre, mikor a főkapun keresztül eltávozott, de egy tejeskocsin ülő ember, aki a szálloda előtt éjszaka három órakor elhajtott látta, hogy egy elegánsan öltözött asszony, kezében kis kézitáskával, átsiet a téren, amelyne végében egy kocsi várakozott. A milimári a ki a jelenetnek önkénytelen tanuja volt, még látta, amint a zártkocsif ajtaja felnyílt s egy férfi ugrott ki belőle, aki az elegáns nővel (amint bizonyult: a hercegnővel) pár pillanatig hevesen beszélt, azután mind a ketten beszálltak és a kocsi, mely gumikereke volt, gyorsan tovahajtott. Hogy utjokat merre vették: nem tudja. Mindezekből látható, hogy a szökés, illetve szöktetés nem autombilon történt, mint először hitték, hanem kocsin, melynek zajtalan volta, a tervet még jobban elősegítette.

A hercegnő Párizsban.

Bécsből jelentik telefonon. *Koburg Fülöp* herceg tegnap délután Bécsbe érkezett, s szokása ellenére az Imperiál szállodában szállt meg, holott tudvalevőleg a hercegnek Bécsben saját palotája van. Ezt a herceg a feltűnés elkerüléséért teszi, hogy olyan emberekkel értekezhessek, akik jó tanácsokat adnak neki nagyonossá vált ügyben. A mai délelőtti folyamán különben a herceghez tudósítás érkezett párisi megbízottjától, hogy a hercegnő *Mattasich*-csal ma hajnalban odaérkezett. Egy külvárosi szállodában szálltak meg, melyet francia magándektívek kísérnek figyelemmel.

Akik a hercegnőt látták, azt mondják, hogy rendkívül sápadt és szemei ki vannak sirva. Szobájából egy percre sem megy ki s *Mattasich*, akinek eltűnt arcáról az erélyes kifejezést, szintén nagyon komor.

A hűtelen őrző.

A portást, aki *Elster*-fürdőben, aki abban a szállodában volt alkalmazva, ahol *Lujza* hercegnő lakott, letartóztatták. Bebizonyult ugyanis, hogy a hercegnő megvesztette s alvást tettette, *Lujzát* engedte menekülni. A nyomozással megbízottak különben még azt is gyanítják, hogy *Gebauer* kisasszony teájába álompórt kevertek, mert máskép teljesen érhetetlen, hogy hogyan tudott a hercegnő annak szobáján keresztül menni észrevétlen. A társalkodónő ugyanis igen éber alvó, de az az éjszakán nagyon mélyen aludt s reggel erős fejfájást érzett. Ebből azt gyanítják, hogy a szolgálomélyzet közül többen is meg voltak vesztetteve.

A szökés hatása.

Bécs, szept. 2. A főudvarmesteri hivatal ma reggel Zürichből távirat értesítést kapott, hogy *Koburg Lujza* hercegnőt *Mattasich Keglevich* és egy másik ur kíséretében Zürich mellett egy faluban látták. E szerint immár biztos, hogy a szökevények Svájcban vannak. *Koburg Fülöp* herceg ma reggel Bécsbe érkezett és ma délelőtt hosszú tanácskozást folytatott jogtanácsosával dr. *Bachrach* ügyvéddel és a hercegnő volt társalkodónőjével, *Gebauer* kisasszonnyal. A királyi család körében a hír valószínűs konsternációt keltett. *Mária Valéria* királyi hercegnő a hír hallatára ájulási rohamokat kapott. Magát a királyt is óriásilag felizgatta az eszt; még tegnap este Bécsbe érkezett és ma reggel a főudvarmester részletes jelentését hallgatta meg.

A család tanácskozás eredménye az, hogy a hercegnőt mint önmagával nem rendelkező szökött elmebajost fogja Svájcól kikérni, ellenben *Mattasich-Keglevich* ellen nem tesznek semmiféle lépést.

Lujza hercegnő és a kaszinók.

Budapest tudósítónk írja: Habár úgy a Nemzeti, mint az Országos kaszinóban élénken tárgyalják *Lujza* hercegnő szökésének regényes eszményeit, de azért a hír nem lepte meg a beavatottakat, akik sejtették, sőt tudták, hogy a hercegnő hűséges lovagja nem nyugszik addig, míg szerelmes hercegnőjét ki nem szabadítja a szanatóriumnak nevezett börtönből. A kaszinók ifjabb tagjai közül többen személyes barátságban voltak *Mattasich*-csal, a ki gyakrabban megfordult Budapesten, s itteni barátaival az utolsó hetekig folytonos érintkezésben volt. Kaszinói körökben az a felfogás uralkodik, hogy a szerelmeseket engedjék futni, hadd legyenek egymáséi, s ne tetőzzék még a feltűnést azzal, hogy újabb botrányok támadjanak. Azok szerint, akik így gondolkodnak, most már nem marad más hátra, mint az, hogy *Koburg* herceg indítsaon válópórt neje ellen, ő felsége pedig fossa meg a hercegnőt rangjától és minden jogaitól. — Ennek megtörténte után semmiesem áll többé utjában annak, hogy a hűséges lovag örökre és egyedül magáénaak vallhassa a boldogtalan király leányt.

Lujza hercegnőt nem üldözik.

Bécs, szeptember 2. *Koburg Fülöp* herceg ideérkezett és miután *Bachrach* dr. és *Festmantel* dr. ügyvédekkel tanácskozott, elhatározta, hogy *Lujza* hercegnő üldöztetésére semmiféle törvényes lépést nem fog tenni. Genfből sürgönyzik, hogy *Lujza* hercegnőt ott látták *Mattasich* és egy idősebb hölgy társaságában, de rövid tartózkodás után elutaztak Münchenbe.

HOL lehet kevés pénzen nagy bevásárlást tenni?
Tengyen egy legkisebb próba bevásárlást

LEBOVITS ZSIGMOND

előnyösen ismeri saját készítményét női és férfi cipő áruházában. Csapó-utca 5, hol mérett utáni rendelések is jó anyagból pontosan készíttetnek el.

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket
Harstein Kálmán jelzalog kölcsön irodája,

a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl ki o o o o o o o o

Debrecen, Piac-utca 83. szám

HIREK.

A budapesti meteorologiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 2-án. Változó-köny idő várható, helyenkint — inkább csak délen — esővel. Később derülés és hűvösködés várható.

Isten tiszteletek. Az ev. ref. templomban holnap tartandó isteni tiszteleteken újkegyéri urvacsoresztás lesz. A nagytemplomban predikál Dicsőffy József lelkész, ágendázik Csiky Lajos theol. tanár; a kistemplomban predikál Biró Ferenc segédlelkész, ágendázik Uray Sándor segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban predikál K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Sáfrány Lajos tanítóképzési tanár; az ispotálytemplomban predikál Szele György lelkész, ágendázik Nagy József tanítóképzési tanár; a szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a csapókeri templomban Kovács János népiskolai felügyelő, a homokkeri templomban Rózsa Sándor főiskolai pénztárnok fog predikálni és urvacsoresztani. — A róm. kath. templomban. D. e. 6 órakor csendes szent mise, tartja Ruszka Zoltán, 7 órakor misézik Pák Emil, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár veni sanctét tart a főgimnáziumi növendékei részére, 9 órakor ünnepélyes nagy mise, melyet Dr. Wolafka Nándor v. püspök mond segédlettel, utána Nyáry Ignác szent beszédet tart. Háromnegyed 11-kor veni sancte és szent mise a Szele-zárda és az összes elemiiskolák növendékei részére, melyet Molnár K. Dezső k. iskola igazgató mond. Fél 12-kor misézik Szabó István. Délután fél 3-kor Dr. Wolafka Nándor v. püspök keresztyén tanítást tart. 3 órakor litánia, utána szent olvasó. 5 órakor Rózsafüzér társulatának hónapos ájtatosságát végzi Dr. Wolafka Nándor v. püspök szent beszéd, körmenet és litániával.

* **Személyi hírek.** Wolafka Nándor dr. püspök, prépost p'ebános megszakitja nyaralását és ma visszaérkezik Debrecenbe, hogy a vasárnapi Veni Sancte alkalmából az isteni tiszteletek a róm. kath. templomban 6 teljesítse. — Könyves Tóth Kálmán és Janossi Zoltán ev. ref. lelkészek szabadság idejükről visszatértek és ma átvették lelkészi hivatalaik vezetését. — Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár szeptember 10-ig terjedő szabadságra Abbaziába utazott. — Haendel Vilmos dr. jogakadémiai tanár gyöngékedése miatt október elsejéig nem fog előadásokat tartani.

* **A város fogyasztási adóbérlése.** Ez év végén lejár Debrecen város fogyasztási adó bérlése, amelyért három évre 300,000 korona bért fizetett az államnak. Újabb három évre a debreceni pénzügyigazgatóság 358,051 korona 72 fillérért akarja a hus- és borital fogyasztási adót a városnak bérbe adni. A város megbízottai azonban kijelentették a pénzügyigazgatóság kiküldöttének, hogy még az

eddig bért se hajlandók megadni, hanem legfeljebb 270,000 koronát. A pénzügyigazgatóság felterjesztette ugyan a pénzügyminiszterhez Debrecen városnak ezt az ajánlatát, de nem számít arra, hogy ez szerződésre vezessen és így valószínűleg nyílt versenytárgyalást fog az állam a Debrecen területén beszédhető hus- és borfogyasztási adó bérlésére hirdetni.

* **Hogyan tanul a szegény gyermek?** A szegénység magában nagy baj; mert bármily humánusan van is berendezve az emberi társadalom, még mindig gondot ad a mindennapi. Egy ilyen szegény gyermek nem is mer a tudományos kiképzésre gondolni, hiszen a tanulás még mindig oly drága, költséges. Hány gyémánt hull így a porba? Hány Istenadta fényes tehetség marad e miatt parlagon? Mily sokat vesz az által a haza, s vele az emberiség jeléte! . . .

Egy ily kiváló tehetséget mentett meg most a tudományunk városunkban néhány jó szív. Már tanítója és hitoktatója is szerették a porban levő gyémántot. Fel is hitták reá a nagyváradi gör. kath. püspök figyelmét. Onnan azonban azt a választ kapták, hogy gör. kath.-nak ugyan gör. kath., de mivel nem oláh, hanem magyar, — már a neve is Kurtás József — hát csak hadd maradjon a porban, hadd pusztuljon el.

A debreceni jószívek nem így gondolkodtak. Próbát kell tennünk, mondták. Lássuk mivé nővi ki magát. Ezzel megkezdődött a mentő akció. Faust Eleknek kifizette a felvételi és tandíját és értésére adta a szegény gyermeknek, hogy nála kap reggelit és vacsorát. Németh András ad neki ebédet. Vitkó József tanár a szegény tanulók alapjából ellátta őcska könyvekkel. A szükséges új könyveket megvette neki Mihalovits Jenő gyógyszerész.

A szegény kis Kurtás József így lett a mi kegyesrendi kath. főgimnáziumunk növendéke. Vasárnap, ha majd a veni sanctéra megy, nézzék meg, ő lesz az egész nagy csapatban a legboldogabb. A szegény mosóné édes anyja meg naponta százszor meg ezerszer könyök között áldja azokat, a kik a Jóska gyerekek ezt lehetővé tették.

* **Hatósági értesítés.** A közelmúltban beállott esőzés folytán a hortobágyi legelő némileg javulván, a jószág kihajtás ismét megkezdődött, mivel azonban az állattulajdonosok oly rossz karban levő állatokat is hajtának ki, melyek a még mindig meglehetősen gyenge legelőn kélőleg nem táplálkozhatnak: felhívatik az érdekelt közönség, hogy ez idő szerint csakis egészséges és jobb karban levő jószágait hajtassa ki, a saját jól felfogott érdekéből kifolyólag is. — Debrecen 1904 szeptember 2. Dr. Tóth Mihály, mezőrendőrkapitány.

* **Rablógyilkosság Hencidán.** Vakmerő a maga nemében páratlan rablógyilkosság történt tegnap éjjel Hencidán, melyről tudósítónk a következőkben számol be:

Az itteni posta hivatalba a napokban nagyobb összeg pénz érkezett, a mit megsejtített néhány ember, kik vagy a bekövetkező inségas időben akarták megölhetősöket biztosítani vagy egy görbe napra szerettek volna szert tenni, ilyen gaz módon. Ugyanis éjjel 12 órakor hárman a postahivatal falának álltak és ásóval, kapával kezdték azt bontogatni. A munka javában folyt, mikor Horváth Imre postamaster fia, Ferenc 2-od éves orvosnövendék haza felé tartott. Figyelmei kezdett a mozgó alakokra s mikor észrevette, hogy mivel foglalatokodnak, rájuk vetette magát. Pálcajával az egyiket megütötte, mire a másik kettő futásnak eredt. A megütött rabló azonban ráfogta revolverét s dulakodás közben hatszor lött az orvosnövendékre. A lövések közül három talált. A rablógyilkos észrevette, hogy emberek közelednek s ellillant anélkül, hogy felismerték volna. A fiatal orvosnövendék sebe nem életveszélyes. A rablógyilkosokat erélyesen nyomozzák.

* **Katonai ellenőrzési szemle.** Az ideai katonai ellenőrzési szemlét Hajdúvármegyében október hónapban fogják megtartani és pedig a következő sorrendben: október 12., 13., 14. és 15-én Debrecenben (570 szemleköteles), 17 és 18-án Mikepércs, Vámpércs, Hajdúszámson, Alsójózsa és Felsőjózsa (170 szemleköteles), 1., 2., 3., 4., 5 és 6-án a szoboszlai járás területének 700 szemleköteles Kabán. Jelentkezik, Hajdúszoboszlón 8., 9. és 12-én 250 szemleköteles, 1., 2. és 3-án Hajdúhadház és Téglás községben 180 ember áll szemlére, 10 és 11-én Hajdúnánáson 240, 13-án Dorogon 160 15-én 17. és 18-án Hajdúböszörményben 400, 20. és 21-én Csegén, Egyeken 220, 24. és 25-én B. Ujvároson 260. Az utészemle Debrecenben október 28. és 29-ik napjain lesz.

* **Kossuth Lajos szobra Hajdúnánáson.** Nagy ünnepségek között e hónap 25-én készül leleplezni Kossuth Lajos szobrát Hajdúnánás hazafies közönsége. A szoborleleplezés ünnepére, melyen az ünnepi beszédet Rákosi Viktor, a kerület országgyűlési képviselője fogja mondani, Kossuth Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt elnöke is leutazik számos függetlenségi párti képviselő kíséretében.

* **Öngyilkosság a Szentanna-utcán.** Kutas Károly győri születésű 21 éves kereskedősegéd tegnap délután 3 órakor Szentanna utca 29 szám alatti lakásán szívenlőtte magát. A golyó rögtön megölte. Öngyilkosságának oka, gyógyíthatatlan baja. Négy levelet hagyott hátra még pedig a következő címekre: 1.) T. Donogán és Somossy uraknak, Helyben, 2.) T. Spitz Anoa urnó, Győr, 3.) T. Kutas Lajos urnak, Ujpest. (Ez az édes apja) 4.) T. Nagy Lajos urnó Budapest. A dördülésre a ház mesterné rohant be hozzá, azonban segíteni már nem

Iskolakönyvek

befoglalások, passepartouk, dobozok stb. jutányos árban készülnek.

Antalfy Ferenc

könyvkötő bórdiszmuvesnél Piac-utca 31. városházzal szemben.

bekötését erős lencérna füzéssel olesó árban; valamint könyvtári és diszes könyvek bekötése, disz albumok, vázlatkönyvek bőrvésetű, plüsch és selyem alkalmi ajándéktárgyak női kézimunka

ludott. Nyomban értesítette a főnökeit, kik először a rendőrségnek jelentették az esetet, majd táviratilag értesítették a szerencsétlen ifjú édes atyját. A rendőrség részéről Bardóc András rendőr biztos jelent meg a helyszínen Balkányi Emil által megállapították az öngyilkosságot, s a hullát a közkórházba szállították. Érdekesnek tartjuk megemlíteni azt a pár sort, mit az elhunyt a főnökeihez intézett. Azt írja abban, hogy teljesítsék utolsó kérelmét, amelyet abban foglal össze, hogy eszközöljék főnökei azt ki, hogy ne boncolják fel, s szomorú serege ne kerüljön a lapokba.

* **Lódiázás Püspökladányban.** A Hajdumegyei Gazdasági Egyesület a vármegyei lótenyésztési bizottsággal együtt Püspökladányban szeptember hó 18-án délelőtt 10 órától kezdődőleg lótenyésztési jutalomdíj kiosztást tart. A jutalmakhoz a földművelésügyi miniszterium is hozzájárult.

* **Vak tüzlárma.** Tegnap este tüzet jeleztek. Azt jelentették, hogy a mikesélesi utcán levő járványkórházban tűz ütött ki. A tűzoltóság nyomban ki is vonult; de szerencsére dolga nem akadt, mert vak tüzlárma volt csupán.

* **Falálkozás.** Tegnap és tegnapelőtt a következő halottakat jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Kenyeres Erzsébet ev. ref. 10 hó., Szabó Erzsébet ev. ref. Ungvári Erzsébet ev. ref. 8 hó., Bódi Lajosné rk. 22 é., Klement Réza rk. 22 é., Bánki Zsuzsanna ev. ref. 74 éves, Melogh István rk. 72 é., Komjáti István ev. ref. 2 hó., Herly József ev. ref. 1 hó.

* **Hegedűművész magántanítása.** Fűredi József ismert kiváló hegedűművészünk, a zeneiskola jeles tanára, hazaérkezett s a nyári szünet után ismét megnyitja magán zeneiskoláját. Tanítványok egyháztér 5. sz. a. jelentkezhetnek Fűredi József lakásán.

* **Eljegyzés!** Weisz Izsó Londonból eljegyezte Brüll László kedves és bájos leányát, Rózsikát,

* **Kitüntetett jogászok.** A közoktatásügyi miniszterium hivatalos lapja közzéteszi 558 jogász névsorát, akik az idén kitüntetéssel tették le alap- és szigorlati vizsgáikat. Ezek közül a debreceni ev. ref. jogakadémián 21-en tették le kitüntetéssel a vizsgát és pedig: Első jogi alapvizsgát: Csáki Vilmos, Dayka Ambrus, Debreceni Sándor, Erdős Gy. József, Hajmovics Lajos, H. Kiss Pál, Kis Sándor, Paku Imre, Radó Rezső, Somossy László, Szabó Elek, Szabó Zoltán, Udvary József, Wágner László, Második jogi alapvizsgát: Baconi Ferenc, Ehrenfeld Dezső, Gajzágó László, Nagy Sándor, Radó Rezső, Szabó Béla, Wágner László.

* **A kassai püspökség ünnepe.** Kassai levelezőnk írja: Két nap óta ezrével gyülekeznek össze Kassa katolikus hívei a templomokban, hogy éhítatos érzéssel vegyenek részt a kassai püspökség százéves fennállásának ünnepelésére rendezett ájtatosságokban. A szentbeszédnek mély hatást gyakorolnak a hívek lelkére, különösen igen nagy számmal hallgatják Páter Schlick prédikálását, aki egyike a legjobb magyar hitshónokoknak.

* **Szarvasmarhakiállítás Kabán.** A Hajdumegyei Gazdasági Egyesület Kabán

a vásártéren szeptember hó 25-én délelőtt 10 órakor jutalomdíjkiosztással egybekötött magyarfajú szarvasmarha kiállítás rendezés, amelyen kiállított az egyesület minden tagja és a megye területén lakó minden tenyésztő. A kiállítást a földművelésügyi miniszterium anyagi támogatásban részesíti.

* **Jól megszövegezett távirat.** Egy kőbányai marhakereskedő szerdán a következő táviratot kapta egyik bécsi kollegájától:

Holnap minden dísznő a pályaudvaron lesz, önt is elvárom. Én is csak holnap mehetek, mert a személyvonat ökröket nem szállít. Marha ára emelkedett, lássa el magát!

* **Férj az asszony ellen.** Izsó László hajdunánási vendéglős szomorúan panaszkolta a rendőrségen tegnap délután, hogy neje megszökött tőle, míg ő a Félix fürdőbe hűsölt, és magával vitt 6,000 korona készpénzt és egy debreceni Első takarékpénztári betéti könyvet, amelynek értéke szintén 6000 korona volt. A nyomozással Bardóc András rendőrbiztost bízták meg, ki hamarosan kiderítette, hogy az asszony a központi szállodába szállt, s hogy egyáltalán nem szökött, hanem csak eljött, mert összeveszett az urával, s a pénzt is csak azért hozta el, mert azt tartotta, hogy ahhoz, — mivel együtt szerezték, — joga volt.

* **Pályarongálás.** Az üzletvezetőséghez feljelentés érkezett, hogy a 112 ór-házról a 114-es ór-házig elterülő sínpályák anyyira megvannak rongálva, hogy veszedelmes a közlekedés. Miután, a névtelen feljelentés igazat tartalmazott rögtön intézkedés történt az irányban, hogy a megrongált pályákat kijavítsák és őrizet alá vegyék. Az ügyről jelentést tettek a kereskedelmi miniszternek.

* **Hűtlen sáfár.** Pap József Lusztig és Bán cégnél volt alkalmazásban. A reábizott árucikkkel azonban az utóbbi időben igen mostohán bánt. Illetőleg megfordítva. Nagyon is pártfogásába vette őket. A lakásán nagymennyiségű kávé és más fűszert találtak. Pap azonban mir dent tagad.

* **Rendőri hírek.** Sikkasztás. Hartstein József a Weisz Sámuel cég pénzbeszedője volt. A beszédett pénzekből lassankint 23 koronát elsikkasztott, miért is vád alá helyezték. — **Üstlopás.** Harangi Gábort panaszt emelt Nagy Kálmán üstföldöző cigány ellen, mert az a neki javítás végott átadott üstöt eladta s a pénzt saját céljaira használta fel.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

Nyakkendő ujdonságok 1 koronától feljebb Feketénél.

x **Alföldy Károly** tánciskolájában a tanfolyam szeptember hó 12-én kezdődik. Beiratásokat elfogad lakásán Péterfia-utca 2. sz. bármely időben.

* **Tankönyvek bekötését** Dávidházy Kálmán könyvkötészet Fűrészkert-utca 9. szám alatt a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legújabb izlés szerint készíttetnek.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

A debreceni csolnakázó tőről.

Egy pár év óta már többször panaszkodunk a lapokban a Boldog kert és a vasut mentén elterülő mocsár tőről. Most ismétlen rátérünk, hátha fogantatja lesz az intéző körök előtt.

Rettenetes az a bűz, a mit ennek a kubik gödörnek a kigőzölgése az ott járó kelő közönség orrába hajt. Levegőjét a környéknek úgy megfertőzi, hogy csak a véletlennek köszönhető a malária és más járvány kinem törése.

Valamelyik nap a tó mellett mentem ki családommal a pocsolóhoz közel levő szőlőskertembe, de nőm és gyermekeim közel voltak az elájuláshoz, sőt nőm beteg is lett. nekem pedig még ma is orromban van a dögleletes szag, úgy hogy kénytelen vagyunk a Boldog kert keleti oldalán járni, mint egy fél óra időt elvesztve a kerülgetéssel.

A tóban különben is egy pár centiméternyire a víz felszínrel csak méter vastagságu sár van s a közeli katonakórházból és más helyekről a tóba hordott ürülék még dögletelesebb büzt okoz, mert naponta 50—60 meztelen suhansz bonne lubickolva azt felkavarja.

Segíteni kellene tehát ezen a tartathatatlan állapoton s mielőbb betömenni ezt a bűzhödött kubik gödört, mint az évekkal ezelőtt megtörtént a katonakórház tövében elterült miazmás pocsolóval.

Mielőtt azonban a törvényes lépéseket (esetleg a belügyminiszter urnáit is) megtennénk, ez uton hívjuk fel a nemes tanács buzgó, a közönség érdekeit szíven viselő tagjait, hogy szíveskedjenek esetleg személyes meggyőződést szerezni s erre az állapotra a tisztifőorvos ur becses figyelmét felhívni.

Több Boldogkerti szőlőbirtokos.

A japán-orosz háború.

A liajongi ütközet.

Köln, szept. 2.

A Kölniche Zeitung Tokióból tegnapi kislejtő táviratot kapott, amely meg erősíti, hogy a japánok szeptember 1-én bevették Liajongot.

Mukden, szept. 2.

A vasuti közlekedés Liajong felé megszakadt. Az utak járhatatlanok.

London, szept. 2.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tokióból: A japán balszárny ma pénteken hajnalhasadtakor megkezdte az oroszokat a Taiccho folyó felé szorítani. A jobbszárny Hejinglaj közelében kezdte meg a harcot. A japán veszteségei hétfő óta 10.000 emberre teszik.

London, szept. 2.

Sanghaiból érkezett további hadi tudósítások, mind több hirt közölnek a tegnapi harcokról, amelyek a japánoknak Liajongban való állítólagos bevonulásával végeztek. A tudósítások szerint a küzdelem a legvéresebbek egyike volt, amelyeket a mostani amúgy is páratlanul véres háború produkált. Kuropatkin maga vezényelte a csatát.

London, szept. 2.

Olyama japán tábornok Kuropatkint Liaojangnál újra megverte. Liaojongot az oroszok kiűrtették. A város már a japánok kezében van. Kuroki tábornok megkerülte az orosz Kuropatkin seregét és visszavonulását elvágtá.

Port Artur ostroma.

London, szept. 2.

A Reuter ügynökség Csifuból azt a jelentést kapta, hogy ott az orosz drót nélküli táviróberendezést eltávolították. A szerdáról csütörtökre virradó éjjel ismét heves ágyuzást hallottak Port Artur felől.

TÁVIRATOK.

József főherceg Tátrafűreden.

Tátrafűred, szept. 2.

József főherceg és Klotild főhercegné leányukkal, Erzsébet főhercegnével és kíséretükkel ma reggel szép időben hosszabb távozkódásra ideértek.

A szepesi püspök székfoglalása.

Igló, szept. 3.

Párty Sándor az új szepesi püspök szeptember 11-ikén foglalja el püspöki székét. Fogadására nagyban készülnek.

Athelyezett pénzügyigazgatóság.

Aranyos-Maróth, szept. 2.

A pénzügyminiszter döntése folytán a pénzügyigazgatóság Lóvától Aranyosmarótra helyeztetik át. A pénzügyminiszter megbízásából Pongrácz Vince osztálytanácsos ma megjelent Aranyosmaróthon hol nagy díszszel és örömmel fogadták. Az osztálytanácsosnak az a küldetése, hogy pénzügyi palotának elhelyezést találjon. E célból ma a vármegye nagyerőmében monstre értekezletet tartottak.

Ünneplik a szultánt.

Konstantinápoly, szept. 2.

A szultán trónralépésének évfordulóját a szokásos ünnepies módon ünnepezték meg. Az állami tisztviselők gratulációja a Yildizben Murad exszultán halála következtében egyenruhakényszer nélkül történt. A török sajtó magasztalja a szultán érdemeit a belső és külső politika körül. Ma nyitották meg a Mekka vasút egyik rézvonalát. Konstantinápolyban új intézeteket nyitottak meg, köztük a vakok és siketnémák intézetét. Itt és a vidéken este fényes kivilágítás volt. Az örmény zavarok óta tűzi játékok rendezése el van tiltva és ezt tűzveszedelem ürügye alatt ezuttal is újból eltiltották. Az erre szánt pénzt mecsetekre és jótékony intézetekre kell fordítani. Midőn az egyes egyházak fejei kifejezték szerencse kívánataikat a szultánnak, ez komolyan intette őket egyetértésre.

Havazás Máramarosban.

Máramarosziget, szept. 2.

Borsa környékén a visei járásban tegnap annyira lehült a levegő, hogy reggelre a környékbéli magasabb hegyeket vastag hóréteg borította.

Építőmesterek munkazárlata.

Budapest, szept. 2.

A kőművesegédek folytonos munkagátlása következtében az összes fővárosi építőmesterek kimondták a munkazárlatot. Ennek következtében a jövő héten Budapesten az összes építkezéseknél szünetelni fog a kőművesmunka. — Tízezer kőművesmunkás és napszámos munka nélkül marad. A munkazárlat az összes építőipari munkák szünetelését fogja maga után vonni, miáltal még tízezer ember veszt el kenyerét.

Egy lelkész rémtette.

Frankfurt, szept. 2.

Eger Loettei evangélikus lelkész megölte fogadott fiát, mert ez feljelentette a bíróságnál, hogy a lelkész megakarta mérgezni gazdasszonyát. A gyilkot aztán megölte önmagát.

Öngyilkos joghallgató.

Budapest, szept. 2.

Papp József 22 éves joghallgató Szönyeg utca 3. számú lakásán fűbe lőtte magát. Okát nem ismerik.

Meggyilkolt földbirtokos.

Temesvár, szept. 2.

Weisz Ferenc szibulyai földbirtokos éjjel, miközben kecsin birtokára hajtatott, agyonlőtték.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 2. Buzakinál jó, vételkedv élénk. — Szilárd irányzat mellett 10,000 métermássa került forgalomba 20, közben 7 és fél fillérrel drágább áron. Egyébb gabonanemek közül rozs, tengeri és árpa 10—15 fillérrel drágább. Idő: szép.

Buza októbere 11.09—10

„ 1905 áprilisra 10.30—31

Rozs októberre 8.53—54.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével
ajánlják kitűnő minőségű
fiú és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matracok,
paplanok stb. stb. nagy raktárát.
Intézetbeli növendékek-
nek előírás szerint.

Határozott árak!

Drótüveg

Épületek első részére gyárak és műhelyekben, üvegházak, verendák alapzatokra sath. A jelenkor kitűnő üveganyaga. Szállítja: Üveg ipar részvénytársaság, ezelőtt Siemens Frigyes, Neusattl, Ellbogen mellett. (Csehország).
A gyárat képviseli Bolgár Pál. Budapest VI. felső erdősor 16-18.

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázólszer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany fénymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

BORSOS KATA cégnél, **DEBRECEN.**

* Alapítva 1875-ben. * Készen és mérték szerint. * férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Katz Herman

Debrecen, Piac-utca 43. sz, a Dréher-sörcesszék mellett.

Iskolai öltönyök! Ezek kitűnnek tartósság, kitűnő szabás, kifogástalan jó munka és mesés olcsó árak által.
Rendkívül elegáns férfi ruháim tulnyomólag saját készítmény.

12-1904. k. h. b.

Zárt ajánlati

Versenytergályási hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város közkórházi bizottsága a közkórháznak ágy és ruhanemű szükségletét, fűszeráru anyag és fogyasztási cikkeit 1905. évi január hó 1-től számított 3 évi időtartamra vállalat útján kívánván biztosítani, azoknak szállítására zárt ajánlati versenytergályást hirdet.

A szállítási részletes feltételek a közkórházi gondnokságnál naponként d. e. 9-12 és d. u. 3-5 óráig megtekinthetők.

A szállítandó mennyiségért a közkórház jót nem áll, de akár több az előirányzatnál akár kevesebb, ugyanazon árban lesz szállítandó.

Ajánlat akár külön, akár az összes cikkekre megtehető, — de csak debreceni kereskedők pályázhatnak vászoneműekre kizárólag hazai gyártmányúval s egyéb anyag és fogyasztási cikkekben a lehetőségig hazánk ipari termékeivel, a vászoneműekre ajánlatot tevők kötelesek előlegesen a kórház gondnokánál mintákat is beszolgáltatni. Miután előirányzati ár nincsen ajánlattevő bánatpénzüket készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban 1905. évi szeptember hó 23. napjának d. u. 5 órájáig. Debrecen sz. kir. város közkórháza gondnokságánál oly módon tartoznak letenni, hogy az ajánlati összeg 5%-ának megfelelően. Ezen bánatpénz a vállalat elnyerése esetén visszatartatik s biztosítékká egészítendőki 10%-ra.

A zárt ajánlatok 1904. évi szeptember hó 24. napjának déli 12 órájáig. Debrecen sz. kir. város közkórháza gondnokságánál adandók be. Később beérkezett, vagy bánatpénz letételről elismervénnyel fel nem szerelt ajánlat figyelembe nem vétetik.

A zárt ajánlatok 1904. évi szeptember hó 24. napján d. u. 4 órákor fonak a közkórház gondnoki irodában eszközöltetni, eredménye felett pedig a közkórházi bizottság döntend.

Debrecen, 1904. szeptember hó 1-én.

A közkórházi bizottság.

Iskolás

fiúk és leányok

részére kész fehéreneműek, ágy neműek, matrác, ágyterítők paplanok, flaneltakarók, ha risnyák és zsebkendők nagy választékban és csakis elsőrendű minőségben

Kardos Lászlónál

Debrecen, Kossuth-u. 9.

fényképezési cikkek

Láda kufferek

uti készletek, pénz, szivar és levéltárcák,

férfi fehéreneműek,

(mérték után is készülnek),

solingeni kések, ollók, borotvák, haj, köröm és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, jutányos áron kaphatók:

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

Debrecen, városház épület.

bőr árak

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán fennálló gépműhelyemben újtalálmányu és szabadalmazott vaszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó fatányérral van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban legnagyobb választékban de olcsó árakban kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelett

Preizler Mór

műlakatos és gépjavitó műhely

M. A. vasutak menetrendje

1904. május hó 1-től.

Debreczenből indul:			
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	3	57
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4	16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	8	57
Budapest-Nagyvárad felé	d. u.	12	07
Budapest-Nagyvárad felé	este	10	37
P.-Ladány-Nagyv. minden kedd	d. e.	11	23
Csak P.-Ladányig	este	8	16
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5	33
Szatmár-M.-Sziget felé	d. u.	8	53
Csak Szatmárig (gyorsv.)	d. e.	8	16
Csak Szatmárig teher v. szem. szal	d. u.	7	53
Szatmár-M.-Sziget felé	d. u.	12	07
Szatmár-M.-Sziget felé (gyorsv.)	reg.	3	10
Csak Szatmárig	d. u.	2	10
Miskolcz-Kassa felé	reg.	3	10
Miskolcz-Kassa felé	este	6	53
Szerencs-S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	11
Csak Nyiregyházaig	d. u.	3	19
	reg.	15	35
	reggel	18	44
	reggel	8	10
	d. e.	11	07
	d. u.	4	20
	d. u.	4	33
	d. u.	2	11
	este	6	46
	reggel	4	35
	d. u.	4	58
	d. u.	4	23
	d. u.	4	33
	reg	4	31
	"	4	31
	d. u.	1	59
	este	6	40
	reggel	5	46
	este	9	55
	reggel	7	25
	d. u.	9	—
	d. u.	2	—
	este	7	05
	d. u.	9	13
	d. u.	12	06
	d. u.	3	29
	este	6	26
	éjjele	2	24
	d. u.	7	15
	reggel	7	45
	reggel	5	33
	reggel	7	26
	reggel	8	43
	d. e.	11	37
	d. u.	3	75
	este.	10	11
	reggel	6	49
	d. e.	1	04
	este	7	30
	d. u.	7	39
	reg	7	43
	reg	7	33
	d. e.	1	40
	este	11	22
	este	6	05
	este	6	13
	este	9	57
	d. u.	1	57
	d. u.	2	52
	d. u.	8	23
	d. u.	5	35
	reggel	7	44
	reggel	7	54
	d. u.	3	13

